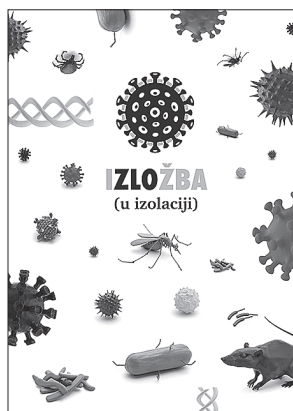

IZLOŽBA (U IZOLACIJI): GRADSKI MUZEJ BJELOVAR U VRIJEME PANDEMIJE KORONAVIRUSA

MARIJANA DRAGIČEVIĆ □ Gradski muzej Bjelovar, Bjelovar

sl.1. Naslovnica kataloga *Izložba (u izolaciji)*

sl.2. Maska za lutku Barbie, Iskra Adamović

sl.3. Četiri jahača Apokalipse na štafelaju
kućne izrade, Mario Banović

Iznenadna pojava pandemije na svjetskoj razini potresla je svaku jedinku na drugačiji način i trebalo se prilagoditi novom načinu života i rada. Bjelovar u prvim danima pandemije nije bio u žarištu medija. Imali smo, srećom, mali broj oboljelih koji nije previše rastao. Usprkos tome, granice su bile zatvorene, pisale su se propusnice, većina ljudi radila je od kuće, ulice su bile prazne, kao da je svijet stao. Komunicirali smo s obitelji i prijateljima preko mobitela i računala i uvjerali jedni druge da će sve biti u redu. U to su vrijeme institucije koje se brinu za svaki zapis prošlosti grada i njihovih stanovnika bile zatvorene za javnost, izgubile su svoju primarnu funkciju. Kako ljudima prenijeti zanimljivosti i olakšati im to mračno razdoblje, da ne misle na ono najgore, ako je ustanova koja to treba raditi zatvorena i odvojena od njih?

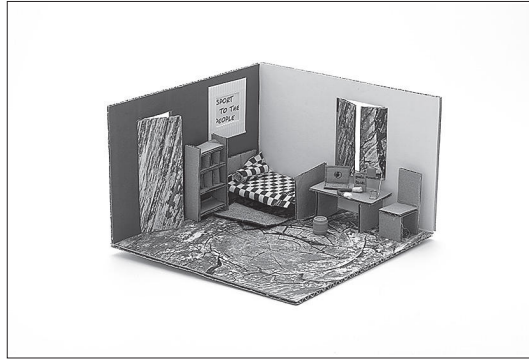
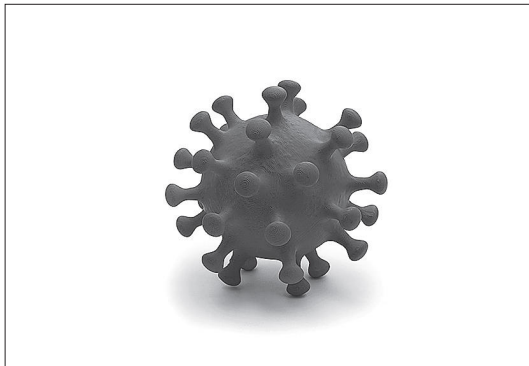
Najbolji način bio je da ih uključimo u taj dio posla po kojemu je muzej najpoznatiji: omogućiti im izravno sudjelovanje u stvaranju izložbe kako bi se osjećali kori-

sno i preusmjerili misli na nešto ljepše od svakodnevnih statističkih podataka i raznih neprovjerenih informacija kojima se širila panika. Tako je nastala ideja *Izložbe u izolaciji*.

Za realizaciju ideje bila je potrebna samo internetska veza i osnivanje grupe na *Facebooku*. Grupa je osnovana 30. ožujka 2020. i danas ima gotovo 700 članova. Zadatak je bio jednostavan: Bjelovarčanke i Bjelovarčani trebali su slati sve čemu su se posvetili u izolaciji i čime su kratili svoje vrijeme. Kad su se ljudi zatvorili u kuće i stanove, proradila je kreativnost i nastali su predivni i raznoliki radovi koji su prikazani na izložbi. Taj je projekt važan jer je pokazao zajedništvo i solidarnost među stanovnicama Bjelovara i lijep je dokaz da ljudi žele biti uključeni u život svoga grada.

Pristigli su dječji crteži s raznolikim motivima, čudni napitci s etanolom, maske iz domaće radinosti, nakit, amaterske skulpture od različitih materijala, nastale su

nove kuharice i još mnogo toga. Svi radovi prikazani na izložbi zorno pokazuju kako u svima nama ima kreativnog potencijala i samo je potreban pravi trenutak da se aktivira, da provali iz nas. Izložba je zajednički projekt nas i zajednice u kojoj djelujemo i kao institucija vrlo smo ponosni što smo je mogli pokazati upravo uz *Noć muzeja 2021.*, za sve muzealce najvažnijeg dana u godini. Tema ovogodišnje *Noći muzeja – Zadaće muzeja u uvjetima krize* savršeno se uklopila u ideju koja je niknula gotovo godinu dana prije. Digitalni dio izložbe bio je dostupan preko *YouTube* kanala Grada Bjelovara 29. siječnja 2021., u *Noći muzeja*, a izložba je za posjete bila otvorena od 2. veljače do 5. ožujka u Galeriji „Nasta Rojc”. Evidencija posjeta pokazala je da su se brojke vratile u vrijeme prije „novog normalnog” i pozitivan su pokazatelj da čak i u vrijeme krize muzej može potaknuti zajednicu na suradnju i probiti se do posjetitelja ako ih zainteresira temom i dobrom informiranosti.

S obzirom na to da su takve ideje često „ruski rulet” jer

ne znamo kako će ih javnost prihvatiti, nakon početne neizvjesnosti uvidjeli smo da se ljudima ideja zaista sviđela. *Facebook* grupa od prvog se dana počela puniti različitim radovima i zapisima ljudi svih dobnih skupina. Prikupljanje građe trajalo je do svibnja i nakon toga je krenula selekcija uradaka koji će biti izloženi. U grupi je bilo prijavljeno oko 500 radova, a odabrano je 150 onih koji će biti izloženi.

Izrada koncepcije bila je, zapravo, najkompliciraniji dio posla jer je građa prema svim muzeološkim kriterijima bila zaista raznovrsna. Ipak nismo željeli pokazati samo radove iz izolacije, nego smo izložbu željeli dopuniti i povijesnim pregledom najpoznatijih pandemija i epidemija tijekom duge ljudske povijesti. U katalogu izložbe, koji ima 110 stranica, opisane su kuge starog svijeta – crna smrt, sifilis, tifus, velike boginje, tuberkuloza, kolera, malarija, žuta groznica, razne vrste gripe, sida i COVID-19. Na izložbi su 3D printovima prikazani uzročnici i prenositelji navedenih bolesti, a na jednome od

sl.4. 3D print maske doktora za kugu, Karlo Pušić

sl.5. 3D print virusa SARS-COV-2, Karlo Pušić

sl.6. Korona u kavezu, željezo, Matija Kozić

sl.7. Minijatura sobe, Ganesh Tkalčević

sl.8. Maska kućne izrade, Tatjana Puzigača

sl.9. Kovidovača, Bejbolska palica, Josip Paun

sl.10.-11. Dizajn majice (Boo i Bu – ostani doma), Selena Gazda i Mladen Medak Gaga

zidova bio je grafički prikaz velikih pandemija kroz povijest s lokacijama prvih obolijevanja, godinama i stoljećima izbijanja bolesti, daljnjim širenjem i brojem žrtava. Taj opći dio pokazao je ljudima da su bolesti sveprisutne u ljudskim životima i da zajedno s njima ulaze u povijesne kronike.

Od primljenih radova građana, koje su sami prezentirali javnosti, odlučili smo napraviti tematske kutke. Jedan od prvih kutaka čine radovi nastali iz praktičnih razloga, iz egzistencijalne potrebe, a naslovljen je *Nabava u vrijeme izolacije*. Najviše radova pristiglo je od novinara koji su tih dana bili na terenu i poslali su nam svoje fotografije i videozapise. Među zanimljivijim radovima našli su se nacrti trgovina koje su supruge crtale partnerima kako se ne bi izgubili u njima, snimke redova ispred trgovačkih centara s razmakom među kupcima, razni natpisi na ulazima u trgovine s uputama kako se ponašati tijekom pandemije i prikaz najpotrebnijih stvari koje su se našle u kolicima: brašno, toaletni papir, kvasac, sol, mlijeko, šećer, dezinfekcijska sredstva, maske i rukavice.

Tema povezana s kupnjom potrepština svakako je gastronomija, pa je i taj dio dobio svoj kutak na izložbi. Predstavljeni su sokovi od koprive, naputci za izradu sira, fotografije svakodnevnih obroka koji su bili i primjereni dekorirani. Prezentirani su doručci, ručkovi, užine i večere, a od svih radova može se napraviti povelika kuharica u doba korone.

Izložba se dotaknula i epidemiološkog prikaza „novog normalnog“. Među najpopularnijim proizvodima našle su se različite maske iz kućne radinosti. Proizvodili su ih veliki i mali. Treba istaknuti masku za lutku Barbie koju je napravila desetogodišnja djevojčica i maštovito napravljenu masku jedne gospođe koja se dosjetila iskoristiti suprugove stare bokserice. S njima je poslana i uputa kako ih staviti na lice da postanu maska. Osim maski, dobili smo i 3D print vizira jedne bjelovarske tvrtke, kao i

prikaz maštovite naprave za rukovanje koja se sastoji od štapa stare metle, na vrhu kojega je pričvršćena napunjena pletena rukavica.

Kako su ljudi društvena bića, ni izložba nije mogla proći bez kutka s fotografijama druženja, uz poštovanje svih mjera o međusobnoj udaljenosti. Socijalizacija u vrijeme pandemije ostvarivala se pretežito preko društvenih mreža, pa je jedan kutak bio posvećen i aplikacijama (*ZOOM, Facebook, Teams...*) koje su bile vrlo korisne u otežanoj komunikaciji s obitelji i prijateljima. Kako bi im što brže prošlo vrijeme, ali i radi mentalnog zdravlja, ljudi su se okrenuli tjelovježbi. Zabilježene su i različite fizičke aktivnosti kojima su se ljudi bavili tijekom dugih i sporih dana *lockdowna* poput pilatesa, trčanja, ali i cijepanja drva. Nakon fizičke aktivnosti trebala se pokazati i ljepša strana izolacije.

U kutku s tom temom prikazani su pokušaji održavanja kozmetičkih i estetskih navika, što je bilo uvelike otežano jer su svi saloni bili privremeno zatvoreni. Ipak, kao uspomene na bolje dane ostali su prizori otpalih umjetnih trepavica, umjetnih noktiju kojima je „isteklo trajanje“, izrasta sijede kose, ali i upute gradskih frizera kako napraviti jednostavnu frizuru kod kuće. Uz fizički napor, ljudi su se opušitali čitanjem, gledanjem televizijskog programa i slušanjem glazbe, što je pokazao pravi kolaž izvođača, autora te filmskih i serijskih uradaka. Možda su u tom vremenu najsretnije bile životinje, koje nisu cijelo radno vrijeme svojih vlasnika morale ostajati same kod kuće. Životinjski kutak pokazuje njihovo istinsko uživanje u svakom danu. Za dokolicu je bilo više vremena, a presjek takvih poslova bio je vrlo raznolik: od uzgoja sadnica, uređivanja grmova, okopavanja vrtova, pa sve do izležavanja na kauču i ukrašavanja interijera i eksterijera domova koji su ubrzo postali pretijesni.

Promjena načina rada nekima je odgovarala više, nekima manje, ali ostaje zabilježena kao nova forma koja

sl.12. Nacionalni stožer Civilne zaštite, pletene lutkice (slijeva nadesno: Krunoslav Capak, Davor Božinović, Vili Beroš i Alemka Markotić)

je još uvijek bila relativna novost većini građana Bjelovara. Izlazilo se iz domova samo radi kupnje najpotrebnijih stvari i stoga je grad bio prazan. Fotografije ulica i trgova iz tog vremena svakako već sada imaju povijesnu težinu i važnost koja će s vremenom bivati sve veća.

Neobično doba išlo je ukorak s vremenskim mijenama i promjenama temperatura, koje su oscilirale od minusa, kada je bila potrebna topla zimska odjeća, do ljetnog vremena, kada su ljudi hodali u sandalama. U navedenom kutku sve vremenske pojave zabilježene su pametnim telefonima. Nekako je u sredinu izolacije pao blagdan Uskrsa, koji je proslavljen u virtualnoj razmjeni pisanica i čestitki. Manifestacija *Pisanicom do Uskrsa*, koju tradicionalno organiziraju Gradski muzej Bjelovar i Grad Bjelovar, bila je 2020. odgođena, ali je izašao zbornik znanstveno-stručnih radova *AB OVO*.

Najbogatiji radovima bio je kutak jednostavnog naziva *Kreativni*. U njemu su se našli svi radovi koji nisu mogli biti svrstani u ostale kutke. Najviše mjesta dobile su fotografije različitih stvari koje su privukle pogled snimatelja, ali je dosta i kreativnih uradaka poput uređenih zahodskih školjki, ručno izrađenih drvenih zidnih svjetiljki, stolova, pletenih šalova, dizajna na majicama, drvenih bejbolskih palica, keramičkih šalica, ruža od gipsa, ukrasnih boca za police, željeznog noža za bacanje iz kućne radinosti, stola od kartona, paviljona – simbola Bjelovara, napravljenoga od šibica i u njemu zatvorenog koronavirusa, kućnog štafelaja i crteža Četiri jahača *Apokalipse*. Našlo se tu i nekoliko komada nakita, skulptura od gipsa i kamenja, pletenih ruksaka, vunениh papuča, ali i pravih slikarskih radova s motivima optimizma i plesa boja.

Dio koji je najviše razveselio posjetitelje svakako je *Dječji kutak* s radovima najmlađih i njihovim pogledom na svijet koji ih okružuje. Neki su crtali koronavirus, neki šišmiše, bilo je i stripova, čak je izrađen i jednorog te

minijatura sobe. Posljednji kolaž izložbe obuhvatio je zapise ljudi o tome na čemu su sve zahvalni.

Izložbu je vidjelo i posjetilo, virtualno i „uživo“, više od tisuću posjetitelja (ukupno 1047). Ona je prvi iskorak na putu prema povratku na „staro vrijeme“, vrijeme prije pandemije, i nadamo se da će se taj trend nastaviti i tijekom ostatka 2021. te u idućim godinama, iako još ne znamo što nas očekuje.

Primljeno: 21. travnja 2021.

THE EXHIBITION (IN ISOLATION): BJELOVAR MUNICIPAL MUSEUM DURING THE CORONAVIRUS PANDEMIC

The first Bjelovar Municipal Museum exhibition in 2021, that for the 16th Museum Night, was prepared bearing mind the up-to-date situation at a global level. The very name, *Exhibition in Isolation* and its topic fitted perfectly into the new normal and the digital transmission of cultural programmes. With this project the museum showed how as the umbrella cultural institution in Bjelovar it is coping with the fall in attendance during the time of the pandemic. Preparations for the event started almost immediately after the beginnings of the pandemic and the first lockdown (official date March 30, 2020). In the preparations for the show, digital platforms very largely helped in the communication among curators and members of the public that welcomed the idea and from the first day sent in the works they wished to display. The result was a synergetic action comprising almost 700 people who got involved in the direct work of the museum and so saw how much time was necessary to go successfully from idea to implementation. In view of how well this one was received, similar such collaborative actions between museum and members of the public are anticipated.